

Op de Philipssite in Turnhout wordt braakliggende bedrijfsgrond tijdelijk omgevormd tot natuurgebied. Een primeur voor Vlaanderen.

Laat het gras maar groeien (op het bedrijventerrein)

VAN ONZE MEDEWERKER

SENNE STARCKX

BRUSSEL | De verlichtingsfabriek van Philips in Turnhout werd de voorbije jaren sterk afgeslankt. Daardoor liggen aanzienlijke stukken van het bijna twintig hectare grote bedrijventerrein er vandaag verlaten bij. In afwachting van hernieuwde industriële activiteit krijgt de natuur er nu de kans om zich te ontwikkelen. Niet volgens een strikt afgelijnd groenbeheerplan zoals bij de gemiddelde (doodsaie) bedrijfstuin, maar in lijn met de historische vegetatie van de Kempen: droge, heischrale graslanden die barstensvol klein leven zitten en die kort worden gehouden door schapen.

In ruil heeft de directie van Philips de garantie gekregen dat de natuur mag worden verwijderd als er straks weer nood is aan nieuwe bedrijfsgrond, want de stukjes grasland zijn en blijven bedrijfsterrein.

Overgewaaid uit Nederland

Die juridische garantie vormt de kern van 'tijdelijke natuur', een concept dat is overgewaaid vanuit Nederland. De vergunning die Philips heeft ingediend en die zopas werd goedgekeurd door het Agentschap voor Natuur en Bos, is de allereerste in Vlaanderen.

Volgens Inge Bruynooghe, plant manager bij Philips Lighting, haalde de Turnhoutse directie de mosterd bij de High Tech Campus in Eindhoven, een modern bedrijvencentrum dat oorspronkelijk ook door Philips werd opgezet. 'Daar werd een deel van het terrein op landschappelijk en ecologisch verantwoorde wijze heringericht, met aandacht voor typisch Kempense plant- en diersoorten. We willen op onze site een vergelijkbare vorm van "ecologisch groen" creëren.'

De verlichtingsfabrikant laat de aanleg en het groenbeheer over aan gespecialiseerde natuurbeheerders. 'Dat scheelt in onderhoud', zegt Bruynooghe. 'Ook ten opzichte van vroeger, want bedrijfsgroen wordt doorgaans veelvuldig gemaaid en behandeld met pesticiden.'

Het is een pervers effect van de natuurwetgeving: bedrijven zijn er als de dood voor dat zeldzame soor-

Groen op industrieterreinen wordt vaak bestreden met pesticiden omdat bedrijven er als de dood voor zijn dat er zich zeldzame soorten vestigen

De graslanden op de Philipssite zullen tweemaal per jaar begraasd worden door schapen. Die dragen in hun vacht zaden mee van inheemse planten, die waardevolle soorten zullen lokken, zoals © spk

... het echt duizendguldenkruid, ... © F. Teigler/belga

... de boomkruiper ... © mcphoto/m. Schaef

... en de kleine vuurvliinder. © F. Hecker/belga

ten zich vestigen op hun terrein en de toekomstige exploitatie in de weg staan. De juridische garantie voor de tijdelijkheid van de natuur neemt die zorg weg, waardoor grasmaaiers en gifspuit aan de kant kunnen blijven.

Vacht met zaden

De graslanden op de Philipssite zullen tweemaal per jaar met schapen worden begraasd. 'De schapen brengen in hun vacht zaden van inheemse planten mee', zegt Peter Claus van studie bureau Corridor, dat Philips begeleidde bij de vergunningsaanvraag. 'En die planten lokken weer inheemse dieren en insecten.' Claus somt enkele waardevolle soorten op die al in Turnhout te vinden zijn: echt duizendguldenkruid (strikt beschermd), de kleine vuurvlieder en de boomkruiper.

Spectaculaire fauna en flora zoals rugstreeppadden of zeldzame orchideeën hoeven we er niet te verwachten. Op de Philipssite ligt de nadruk vooral op ecologisch beheer. Doet dat geen afbreuk aan de voorstelling die de meeste mensen hebben van een natuurgebied? 'Tijdelijke natuur heeft ook een grote symbolische waarde', vindt Claus. 'We komen tegemoet aan bedrijven die een inspanning willen doen op ecologisch vlak, in plaats van dat ze zich vastrijden in de natuurwetgeving.'

In Vlaanderen ligt er zo'n 17.000 hectare industrie- en bedrijvengebied braak. Natuurpunt, de grootste private natuurbeheerder van Vlaanderen, beheert 22.000 hectare 'echte' natuur. Claus: 'Om maar te zeggen: tijdelijke natuur kan een zeer mooie aanvulling worden op ons bestaande beleid.'

Eyeopener voor andere bedrijven

Hendrik Schoukens, milieujurist aan de Universiteit Gent, ziet in de vergunning van Philips een eyeopener voor bedrijven en organisaties met braakliggende terreinen in Vlaanderen. 'Wie in Vlaanderen iets voor de natuur wil doen, wordt door de complexe regelgeving veeleer ontmoedigd dan gestimuleerd. Tijdelijke natuur geeft een zekere vrijheid.'

Bedrijven die geïnteresseerd zijn, maar die nog aarzelen of bang zijn dat een zeldzame diersoort roet komt gooien in hun uitbreidingsplannen, nodigt Schoukens uit om tóch een vergunning aan te vragen – ze worden immers tot niets verplicht zolang die hangende is. Bestaande vergunningen kunnen altijd worden aangevochten bij de rechtbank.